

РЕЦЕНЗИЯ

За конкурса за академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по КАМЕРНО ПЕЕНЕ

с единствен кандидат Галина Аркадиева Апостолова

НМА „проф. Панчо Владигеров“ – София

от проф. д-р Ростислав Йовчев – преподавател в

НМА „проф. Панчо Владигеров“ – София

Родена през 1960г., завършила НМА „проф. Панчо Владигеров“ в класа по пиано на професор Люба Обретенова, Галина Апостолова започва педагогическата си дейност в НМА след издържан конкурс като преподавател по камерно пеене във Вокалния факултет през 1995 г. Защишава докторска дисертация през 2014 г., а от 2015г. е на длъжността „доцент“ към катедра „Класическо пеене“.

В изпълнение на изискванията на ЗРАСРБ, доц. Апостолова покрива количествените изисквания по различните точки за минималните национални изисквания. Впечатление правят издадения компакт диск със сопраното Диляна Георгиева и френска вокална музика „Après un rêve“ (песни от Дебюси, Форе, Дюпарк), който има определен приносен характер за българската концертна и звукозаписна практика с включването на емблематични за френската “Mélodie” композитори и творби. Останалите включени в точка “В” са многобройни изяви с камерния състав „Арс Музика“, които впечатляват с броя и различния репертоар – от епохата на Барока, през виенската класика, романтичния стил (немски и френски) до съвременната епоха, в това число и българска. Предизвиква сериозен интерес включването на напълно неизвестни барокови творби като „Кафетантата“, произведение от Аноним, неизвестен автор, предполага се, че е

на някой от учениците или синовете на Йохан Себастиан Бах, или Кантата № 202 от Йохан Себастиан Бах, Кантата „O, Gottes Stadt“ от Дитрих Букстехуде, Кантата „Nulla in mundo“ от Антонио Вивалди. В тези творби Галина Апостолова изпълнява партията на басо континуо, концертна практика, твърде рядко присъстваща на сцената, тъй като „Свиренето на чембало е специфично и изисква различен вид техника и умения от тези на пианото.“ (цитат Апостолова) Кандидатката е отличила именно тези пунктове от богатата си и разностранна дейност в справката на художествено-творческата си дейност, подредени в раздел - 12 концерта в цикъл „Епохи“. Специализирането в камерно сътрудничество с подобен състав, който включва както инструменталисти, така и певци, изисква тънък усет към ролята на пианото в цялостното изграждане на творбите, които обикновено не са често изпълнявани на концертния подиум. Самата кандидатка обективно позиционира своето участие в този цикъл като *„като обединяваща фигура сред певците и инструменталистите, идеен и художествен ръководител на проекта, подбиращ, съставящ програмите и набавящ нотния материал.“* Приносният характер се определя както от познавателния характер на концертния цикъл (включване на непознати творби), така и от интерпретационните особености при работа с подобен състав. Това са както специфичния звук на ансамбъла, така и специфичния стил на епохата, характерните ѝ особености (щрих, тембри, агогика) като елементи от изпълнителския стил.

Към включените концерти в точка „В“ бих отличил и камерните дуа с проф. Недялко Тодоров, в чийто репертоар влизат и редица български творби за цигулка и пиано (Велислав Заимов), клавирно дуо с Ангелина Дечева - „Концертна музика за две пиана и струнен оркестър“ от Стефан Икономов, с камерен оркестър „Орфей“ - Перник под диригентството на Райчо Христов, Концертино за пиано и оркестър от Лазар Николов, (оркестър на НМА, дир. Цанислав Петков). Не бива да бъде отминаван и

българо-хърватския проект „Станко Хорват“, в който пианистката е основен двигател на творческия процес и представянето на този непознат автор на българската публика. Българо-хърватското сътрудничество продължава с участието ѝ в още няколко мащабни презентации - 21.11.2015 г., НМА, зала № 48 – концерт съвременна хърватска музика: Божидар Кунц - “The daffodils” - вокален цикъл за сопран и пиано с Калина Пармакова – сопран; Санда Маюрец - „На ветроходство“ за флейта и пиано с Аманда Николова – флейта; Лаура Чупериани – Триптих за мецосопран, виолончело и две пиана (с Весела Янева - мецосопран, Август- Александър Павлов – виолончело и Ангелина Дечева – пиано) - първи изпълнения в България, 22.11.2014 г., зала НМА – концерт със студентите, участници в семинара, посветен на хърватската музика: песни от Д. Пеячевич, Й. Врховски, Й. Хатце, И. Парач, Х. Петан, Я. Готовац, Бр. Белински - първи изпълнения в България, следван от концерт в Габрово на 23. 11. 2014 - Габрово, художествена галерия „Христо Цокев” - камерен концерт със съвременна хърватска музика: Ивана Ланг – вокален цикъл „Неизказано“; песни от Бл. Берса, Б. Папандопуло, Я. Готовац с Биляна Кесерич – сопран. В този контекст, Галина Апостолова е отбелязала участието си и в европейско ателие по композиция в НМА с изпълнение на редица нови творби, главно с българската музика. Бих отбелязал и концерта на 24.11.2015 г., концертна зала НМА - с творби за две пиана и за две пиана с ударни инструменти съвместно с Ангелина Дечева - пиано и Мая Тошева - ударни инструменти (творби от Й. С. Бах, Стефан Икономов, Ясен Воденичаров и Велислав Заимов). Тематично и темброво, тази изява се насочва към определена трактовка на пианото като ударен инструмент, нещо, което е присъщо на неговата трактовка през изминалия 20 век и новото 21 столетие. Тази идея е доразвита и през следващата 2016 г. с концерт на 30.11. 2016 г., зала НМА , с творби на български композитори за две пиана, ударни инструменти и валдхорна с Ангелина Дечева - пиано,

Юлия Спасова - валдхорна, Мая Тошева - ударни инструменти: Йордан Гошев - „Дяволски мисли“ за две пиана; Ясен Воденичаров – „Le ruban de Moebius” за две пиана и ударни; Велислав Заимов – Трио за корна, ударни и пиано (първо изпълнение); Стефан Икономов – Музика за две пиана и ударни инструменти. Включването и на мекия и благороден тембър на корната е едно предизвикателство към фактурата на вече утвърдения през десетилетията ансамбъл. Премиерата на пиесата на Велислав Заимов разкрива нови възможности за ансамблово съчетаване, при което ролята на пианото е от голямо значение. Тези концерти са с определено приносно значение в нашата концертна практика, като освен като пръв изпълнител, кандидатката Галина Апостолова, като пианист, се явява и като обединяващ фактурата на различни по характер инструменти, които в съвременната епоха дават сериозен стимул на талантливите автори да пишат за тях в ансамблово съчетание. Ето и думите ѝ – *„Убедена съм, че първото изпълнение на всяко произведение поставя пред изпълнителя редица предизвикателства и изисква от него голяма отговорност, тъй като до голяма степен то определя бъдещата съдба на творбата.“* (цитат Апостолова)

Една от приносните точки в отчетената като хабилитационен труд справка включва обръщане на пианистката към по-класическия репертоар, но отново в непознатата му част. „Три концерта за клавир с камерен струнен оркестър от Иржи Бенда“ в сътрудничество с Габровския камерен оркестър, с търсеция непрестанни предизвикателства негов диригент Иван Стоянов. Ранната класика и най-вече представителите на манхаймската школа са буквално “terra incognita” за българските музиканти, като изчистената, филигранна фактура изисква от изпълнителя дълбоко и осмислено познаване на стиловите особености на този преходен за история на музиката период. Галина Апостолова се изявява не само като изпълнител на тази музика, но и интерпретатор на клавирна музика, във

времето, когато този инструмент претърпява най-голямо техническо и темброво развитие, но е далеч от представите ни за съвременния мощен роял. Първото изпълнение в България на трите концерта е събитие с ярък приносен характер, а *„проблемите на клавирната партия са по-скоро камерно-ансамблови, отколкото виртуозни“*. Търсенията на пианистката са *„в областта на стила, мелизматиката и третирането на някои барокови похвати от чембало на пиано.“* (цитат Апостолова).

Освен тези фундаментални концертни проекти, включващи не просто три отделни концерта, а също и концертни цикли със своя идейна и интерпретаторска насоченост, творческата дейност на доц. Апостолова включва още редица други сценични изяви, които обхващат различни жанрови и стилови пластове. В последните две години се забелязва участието ѝ в други ансамблови съчетания, нещо характерно за нейния облик на изпълнител. Правят впечатление камерните ѝ рецитали с млади талантиливи инструменталисти и певци - Венцислав Хърков (07. 09. 2019 г., Културен център „ Морско Казино“, Бургас,), Момчил Енчев (28. 06. 2019 г., АМГИИ- Пловдив), 18.05.2019 г., София, къща-музей „Панчо Владигеров“ – вечер с вокалното творчество на П. Владигеров със студенти от НМА, 28.06.2018 г., музей „Борис Христов“ - „Романтично“ – концерт с учениците на Петър Данаилов и много други.

Изявите ѝ с по-рядко свирени творби за клавир и камерен оркестър се допълват и с концерт със Сливенски симфоничен оркестър, дир. Димитър Караминков – В. А. Моцарт - Концерт за пиано и оркестър KV 414, A dur, Концертна ария за сопран, пиано и оркестър „ Ch'io mi scordi di te” (с Жанета Стегарева, 07. 02. 2019 г., Сливен; концерт с Габровски камерен оркестър, дир. Иван Стоянов - Г. Фр. Хендел - концерт за орган и оркестър №7, 17.12. 2018 г., Габрово, Художествена галерия. Интересен ракурс, включващ ролята на пианиста както като солист, така и като неотделима част от камерния бароков състав, е участието на кандидатката

като изпълнител на басо континуо. Тази позабравена вече роля на пианиста, който в епохата на 18 век е бил и импровизатор със сериозни теоретични познания се възражда отново, като се появяват и проекти от типа “*Tempi diversi*”, „Щрайхисимо“ и др., където Галина Апостолова е основен участник. Тези цикли обхващат много концерти преди всичко в столицата - Камерна зала „България“, а участници са най-елитните български инструменталисти, членове на състава на Софийска филхармония или преподаватели в НМА „проф. Панчо Владигеров“. Към изброените вече проекти, кандидатката прибавя и „*Musica pontica*“ - музика на страните от Черноморския регион”, 2014 г., където изпълнява творби от турски и руски автори; Проект „Музикално пътешествие във времето“, ноември 2014 г. - образователни концерти в Община Бургас и Бургаска област с участие на Камерен ансамбъл „Арс музика“ и Проект “*Camerata classica*”- 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 г.: пет камерни концерта към Софийска филхармония; Проекти на НМА и Софийска филхармония „Обичам Шостакович“; „Обичам българската музика“; фестивал Re “*Novae Musicae*” и още много други, които събират и така необходимите точки по наукометрични показатели.

Не бих искал да поставям на по-крайно място педагогическата дейност на доц. Апостолова. Нейната бъдеща професорска длъжност е свързана именно с активността ѝ като преподавател, която не отстъпва ни най-малко на почти ежеседмичното ѝ присъствие като интерпретатор на българска и международна сцена. В семинара на съвременната хърватска музика, с участие в София и Пакрац (Хърватска), тя подготвя своите студенти, сред които и чуждестранни граждани - Мадлен Янкова, Весела Янева, Сребрина Секулова, Миглена Павлова, Кристофър Холман – бас и Светлин Христов – пиано. Изключително мотивиращ момент от нейния начин на работа е, че тя лично участва в много от тези концерти като изпълнител, с което показва активната роля на педагога, като творческа

личност, която не само обяснява теоретически тънкия и често „необясним“ с думи свят на музиканта на сцената, а чрез личния си почерк на изпълнител подсказва на своите възпитаници истинския, съвременен начин на усвояване на сложната звукова материя. Към вече изброените изяви ми се иска да добавя и Концерт със съвременна хърватска музика, 21.11.2015 г. първи изпълнения в България: Божидар Кунц - “The daffodils” - вокален цикъл за сопран и пиано с участие на Калина Пармакова – сопран; Санда Маюрец - „На ветроходство“ за флейта и пиано с участие на Аманда Николова – флейта; Концерт в Камерна зала България под надслов: „Обичате ли Брамс?“, 17.02.2018 г.; участва Весела Янева – алт, Концерт в Камерна зала България под надслов „Обичам българската музика“, 03.03.2017. – участват: Весела Янева - алт, Мадлен Янкова - сопран, Калина Пармакова – сопран. Извън столицата не са малко подобни събития: 03.05.2019 г., Пазарджик, Младежки дом, концерт със студенти от НМА - 16.05. 2019 г., Чирпан, къща-музей „ Пейо К. Яворов“, концерт с Десислава Тодорова – мецосопран, в програмата – песни и клавирни пиеси от български композитори и много други.

Кандидатката има немалко отзиви за своите изяви в утвърдените от НАЦИД издания. Автори са известни имена на български музиколози, като Екатерина Дочева, Лъчезар Каранлъков, Недялко Тодоров и други, които високо оценяват активната дейност и многопосочност на концертната дейност на Галина Апостолова.

От нейната научна дейност, включена в справката с качествата на хабилитационен труд бих искал да открия публикуваната книга, на базата на защитения нейн докторат - „Пианистът във вокално-инструменталния ансамбъл – издание на НМА, 2018; ISBN 978-954-92438-6-4“, както и намиращият се под печат изключително интересен исторически доклад „Васил Папазович - български пианист, цигулар и композитор от втората половина на XIX век“, публикуван в сборник доклади от международната

конференция „Музикалната дейност на енциклопедиста Добри Войников (1833-1878)“.

Със своята активна и многостранна дейност, доц. д-р Галина Апостолова покрива напълно минималните национални изисквания (с много повече точки от необходимото), а справката за художествено-творческото ѝ присъствие на концертния подиум впечатлява със своите количествени измерения. От всичко приложено дотук и на базата на представените документи, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Галина Аркадиева Апостолова длъжността „ПРОФЕСОР“, по камерно пеене към Вокалния факултет на НМА „проф. Панчо Владигеров“.

София, 27 декември 2019г.

Проф. д-р Ростислав Йовчев